

СВОБОДА

FOUNDED 1993
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 U.N.A. (201) 451-2200
Бюро УНЧ у Вашингтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription: 1 year \$40.00 6 months \$22.00 3 months \$12.00
U.N.A. members: 1 year \$15.00 Change of address \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Щербицький пішов — Івашко прийшов

В ері династії Бурбонів у Франції закоренився звичай, що про зміну на престолі сповіщав маршал двору з балькону Туїлерського палацу: „Король помер — хай живе король!“ Але у тій добі монархічного абсолютизму навіть Людовик XIV, найвидатніший із Бурбонів, який проголосив „Держава — це я! А — насправді не він правив державою, а кардинал Рішельє. Сучасні монархи — у Британії, Швеції, Японії — не мають ніякої виконавчої влади. Британський король — (королева Єлизавета II) не має права навіть скласти свою престолу промову, текст якої дістає від прем'єра Маргарет Тачер.

Генеральний секретар Компартії СССР Йосиф Сталін не був коронованим царем, але мав всесильну, необмежену владу античних тиранів Нерона чи Калігулі. Влада Михайла Горбачова сильно обмежена — за округло чотири роки його панування чимало сталося проти його волі. Проте він настільки інтелігентний, що зрозумів, що мусить рахуватися з реальними силами у цій імперії та в її складових ніби „самостійних“ республіках. Володимир Щербицький був членом Політбюро Компартії СССР 26 років, залишався там аж до минулого тижня, як єдиний комуністичний вельможа з доби Леоніда Брежнєва, вірний методам Брежнєва. Була загальна думка, що Горбачов зберігає його у партійній верхівці з уваги на його ролі ревнодо русифікатора в Україні. Як можна було сподіватися — минулотижнєве засідання ЦК Компартії України позбавило його становища партійного генерального секретаря й обрало на його місце його заступника Володимира Івашко. Найважливіший болючий запит: чи це зміна на краще, чи тільки зміна персональних вивісок?

Прізвище Івашко не було раніше згадуване, у широких колах громади він був невідомий. Але він був лояльний завжди супроти Щербицького. Московський кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ Билл Келлер, добре зорієнтований у відносинах, твердить, що на рішення Горбачова позбутися Щербицького вплинули рішуча опозиція Українського Народного Фронту і страйк вуглекопів у Донецькому басейні. Але водночас той же кореспондент стверджує, що Івашко користується симпатією „московських політичних кіл“, як консерватист, який проповідував, що „треба зосередитися на економічних проблемах, а політичні відкласти на пізніше“. Билл Келлер покликається на советського економіста Алексея Бойка, який запевняє, що зміна на становище генерального секретаря Компартії України не принесе ніяких суттєвих змін у ситуації в Україні. Читаємо у цьому числі „Нью Йорк Таймсі“ (з 29-го вересня ц. р.), що „Москва приймає поважно кожну позначку неспокою в Україні“, але там же наведено цитату з недавньої промови Горбачова, який назвав „наклепом“ посуджування Компартії СССР, „що вона“ відхиляється від науки Маркса-Леніна в сторону капіталізму“. І Горбачов далі поручає „рішучі методи для збереження гармонії між політичними силами“.

У перекладі на людську мову всіх тих кручених фраз можна зрозуміти, що Горбачов буде надалі шукати компромісів і зберігати неділимство імперії поступками в ділянці культури та, може, економіки — і годі. І Володимир Івашко, який був лояльним супроти Щербицького та легковажним ставився до „політичної проблеми“ України, буде лояльним супроти Горбачова. Можливо, що це буде другий Щербицький, тільки молодший кар'єрист. Трудно сподіватися по ньому, що наслідуватиме польського Войцеха Ярузельського чи прибалтійських комуністичних діячів, які тісно співпрацюють з тамошнім свободолюбним рухом. Однак не можна виключити, що Івашко так матиме на увазі остаточний провал Щербицького, що його зневажлива народна маса, і що так буде більше рахуватися з Народним Рухом за перебудову України. Дещо проясниться ситуація у лютому 1990 року, коли відбудуться місцеві вибори в Україні. І виявиться, чи Івашко допустить дійсно чисті вибори з правом виборців скреслювати немилого кандидата (справила — партійного ставленника), чи фальшуватиме вибори. Виявиться теж, чи і наскільки відродився той національний рух, який мусить протиставляти інтереси народу інтересам партії. Якщо українські виборці будуть так масово скреслювати кандидатури партійних фанатиків, як це сталося у Польщі, на Малярщині й у прибалтійських країнах, то і Горбачов і Івашко будуть з цим рахуватися — і ввесь закордон поставиться з більшою повагою до України та її прав. Але таких „якщо“ є багато і відповідь дасть тільки майбутня дійсність.

Київ. Газета „Радянська Україна“ з 22-го серпня ц. р. опублікувала інформацію про невідомий екологічний стан в Україні. Ось що пише Є. Красновський у статті „Екологія без секретів“: „Тільки в 1989 році було викинуто в атмосферу 11 мільйонів тонн забруднених речовин від стаціонарних джерел. Основні з них: діоксид сірки, оксид діоксиду азоту, хлор, аміак...“

Кореспондент звернувся до начальника Українського метеорологічного центру М. Скрипника і запитав у якого стані тепер перебуває повітря, ґрунт і водойми України.

Як відомо, досі таку інформацію влада тримала у великій таємниці і люди не мали права знати чим вони дихають і що п'ють.

М. Скрипник відповів, що обстежено 42 міста України і скрізь висновки неутішні. У Донецькій області минулого року викинуто 3411 тонн шкідливих речовин, у Дніпропетровській — 2,592, Ворошилоградській — 1,380. Трохи менше в Запорізькій, Кримській, Київській областях. До числа 50-ти найбільш забруднених міст входять Донецьк, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Київ, Керч, Макіївка, Дебальцеве, Дніпродержинськ. У більшості міст середня концентрація пилу перевищує граничну допустимість у два-чотири рази. Підвищений рівень фенолу відзначено у Києві, Лисичанську, Горлівці, Симферополі.

З водою справи не кращі. Річки забруднені переважно сполуками азоту, нафтопродуктами, важкими металами, фенолами. У деяких річках „протягом року спостерігається повна відсут-

Н. Осока

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН В УКРАЇНІ

ність кисню, висока забрудненість Дунаю в районі міста Кілія, Дністра, Південного Бугу, особливо в районі Вінниць, річок — Бахмут, Лугань, Лопань і багатьох інших“. Забруднено також узбережжя Чорного і Азовського морів.

Рівенський об'єднання „Азот“, Славутський целюлозно-паперовий комбінат, Шепетівський м'ясокомбінат скидають неочищені стоки у річку Горинь. Причиною забруднення багатьох річок є змивання хемічних добрив із сільськогосподарських угідь, особливо під час повені. Основними забруднювачами повітря є підприємства Міністерства чорної металургії, Міністерства енергетики, Міністерства вугільної промисловості тощо.

За минулий рік було видано 420 постанов про припинення експлуатації шкідливих об'єктів, накладено 2,700 грошових кар на керівників підприємств, але ситуація на краще не змінилася, тому що латанням дірок справу змінити неможливо. Потрібні радикальні зміни, тобто реконструкція і модернізація. Адж з 55-ти домених печей — 46 експлуатуються понад 30 років; з 90 мартенівських печей — 68 працюють також понад 30 років. Отже для реконструкції необхідно мати не лише бажання, але й кошти. „А цього якраз і нема, — каже начальник Українськометеорологічного центру. Наприклад, на Дніпропетровському алю-

мінійовому заводі було розроблено заходи з метою до 1995 року скоротити кількість шкідливих викидів на 16,9 тисячі тонн. Однак Міністерство кольорової металургії СССР перенесло строк виконання цих заходів до 2000 року. Ще один приклад. Якби на автомобілі установили нейтралізатори спрацьованих газів, це дало б змогу зменшити обсяги шкідливих викидів у 7-8 разів“.

Інший вчений — Юрій В'язович з Інституту зоології АН Білорусії розповідає, що в результаті аварії на Чорнобильській АЕС у водоемах рівень концентрації радіоактивних речовин досяг високий. Найбільше радіонуклідів виявлено у тлі риб, спійманих у річках, менше — в озерах та ставках.

„Дуже забруднені радіоактивними речовинами, — каже вчений, — хижі види — щука та окунь. 1986 році найбурнішим за цезієм — 137 був судак. Але вже через рік нагромадження радіонуклідів у рибі збільшилося майже у 10 разів“.

У радіусі 6-7 кілометрів навколо станції дуже постраждав ліс, особливо сосни та ялини. Поки немає твердих гарантій, що цей процес не піде далі. Передбачається, що у всі ці післяаварійні роки загине приблизно тисяча гектарів лісу“.

У поранених лісах за три тижні половина радіонуклідів з крони дерев перейшла під покрив лісу. Через півтора року їх розподіл став

таким: у підстилці приблизно 90 відсотків, у ґрунті — 4, у деревині ярусі — 6 відсотків. У залежності від одержаної дози там тепер відбуваються різні явища. Наприклад, на кордоні з мертвим лісом, так званім „рудим“, стоять і вельетескі зелені сосни... Зустрічається лістя дуба розміром у півліста лопуха, а в акації листова пластинка — розміром з дитячу долоньку... Гігантизм проявляється і в багатьох травах.

Що буде з лісом та іншою рослинністю, які протягом багатьох років опромінюються підвищеними дозами радіації, учені сказати не може, так само, як невідомо, що буде з опроміненими тваринами, птахами, гризунами тощо. Однак дослідники встановили, що більшість водоплавних птахів мігрували на 100-200 кілометрів від забрудненої території і не повертаються.

Ю. В'язович також повідомив, що на площі 140,000 гектарів створено Поліський радіаційно-екологічний заповідник, на території якого ведуться спостереження і науково-дослідницькі роботи.

„Ситуація досить тривожна, — каже М. Скрипник, — але вважимо, поки що не безнадійна. Головний шлях — передати владу Радам. Адж основною причиною ситуації, як і раніше залишається диктат відомств. Місцеві ж ради поки що безправні і виступають здебільшого у ролі прохачів. Якщо ж вони будуть наділені реальною владою, матимуть у своєму розпорядженні все необхідне, обставини зміняться на краще“.

(Закінчення на стор. 4)

Галичина чи „Малопольська Виходня“?

У варшавській українській газеті „Наше Слово“ з 23-го липня ц. р. на першій сторінці появилася смілива стаття-коментар п. з. „Що вам, панове?“, в якій порушена проблема територіальної приналежності земель Західної України, точніше Галичини, з виразними алюзіями до претенсій деяких польських кіл, зокрема польських виселенців з цієї споконвіку української землі.

Час, у якому нині живемо, сприятливий для поставлення нових організацій, об'єднань. Однією з таких організацій, що виникла на новій хвилі, є Товариство любителів Львова. Його членами є, в основному, колишні мешканці граду Лева, яким часто годі змиритися з фактом, що від того часу, до якого вони повертаються з великою емоційною силою у спогадах, минуло півстоліття. Відбулися безповоротні зміни. Львів —

це своєрідне місто багатокультурного нашарування, яке від початку своєї історії лежало на землі українського народу, нині стало суто українським містом (біля 80 відсотків його мешканців — це українці). Певномом оновлювання духовного життя України.

Деяким людям здається, що це зміни тимчасові. Для них все українське є у цьому місті чимсь незвичним, інколи й дурогоглядним. Першопланово є звичка, винесена з часів дитинства, яка є достатнім аргументом, щоб відкрити історичну правду. Дехто з чільних членів Товариства любителів Львова ніяк не може сприйняти факту, що Західна Україна це вже не Малопольська Wschodnia, та ще в ній дійсності вирости вже два нові покоління. Вони на історичну вагу спільної польсько-української історії всіляко намагаються поста-

(Закінчення на стор. 4)

Україна

(Один із численних віршів, що появляються на місці, де буде зведений пам'ятник Т. Шевченкові у Львові).

Ненько наша Україно,
Щедра землице,
Скільки соря ти зазнала
Матінко-царице.

Споконвіків мorduвали
Тебе яничари,
Здушити не вдалося
Та дечо припали.

І так сонну потихенько
Гнули й гнуть в підкову,
Історію обрехали
Витиснули мову.

То ж просніться, українці!
Час на ввесь зріст встати.
Бо ніхто за нас не буде
Правду здобувати.

Пам'ять предків,
Що боролись за нашу свободу
Мас всім нам нагадати
З якого ми роду.

Пам'ять предків
Нас повинна зі сну розбудити.
Якщо хочем як нація
На Вкраїні жити.

І щоб мова наша рідна,
Милотування мова,
Була для нас необхідна
І обов'язкова.

Щоб традиції, звичаї
І віра — ожили,
Що їх у нас відбирали
Та не задушили.

І щоб волю, справедливість,
Герб і прапор мати.
То ж просніться, українці,
Годі уже спати.

Прибалтійці і грузини
Такі самі люди
Та проснулись вони раніше
І в них зміни будуть.

Лиш не треба,
Браття, крові знову проливати.
Треба вміти в кожній справі
Правду відстоювати.

Микола Бараболяк

ЕВРОПА 1992 — І МИ

Звичайно говоримо: „Треба йти з духом часу“. Це стосується політики головно, коли хочеш мати успіх. У політичній гавріш це мова про „тренд“. Цей американський термін прийнято у німецькій політичній літературі, у польській і в інших. Пропонуємо прийняти його теж у нас. Заступити його сенс годі.

Останніми місяцями вирінула у нас дискусія у зв'язку з тим, що Гельсінкська Спілка напала собі клопоту, висуваючи концепт „конфедерального“ зв'язку з Москвою. На поселеннях, ми підкреслимо вагу „суверенного“ статусу України на майбутнє. Таким чином висказуємо певність, що вільно обраний парламент України неминуче заявився би за повним суверенітетом. Практично уявляємо собі, мабуть ситуацію так, що поставимо якусь „залізну“ охорону між нами і нашими східними сусідами, а головно тим, зі сходу, і будемо втішатися, що не мусимо мати нічого з ними спільного. Це очевидно політичне мислення застаріле хоч не півстоліття, і сягає воно досить пізніх тридцятих років, коли не двадцятих.

Концепт суверенітету затратив уже давно свій міжнародно-правний і політичний змісл, бо нині співзалежність держав така сильна, що властиво нема

жодних „суверенних“ державних творів. Нині йдеться радше про нагороду виявити свободі свої національні аспірації, як це можемо заберувати останньою змаганням палестинців за їхню самовизначення. (Треба зауважити, що хто-зна чи ці палестинці, рахуючись із дійсністю, на певних умовах не голосували б навіть за якоюсь політичною спільнотою радше з Ізраїлем, чим із Йорданією).

У політичних орієнтаціях грає нині вирішальну роллю економічний фактор, і вирінає концепт економічно-політичних „спільнот“, які майже нівелюють всякі так дуже обожані концепти „суверенності“. Для поглиблення розуміння нинішніх політичних „трендів“ корисно звернути більшу увагу на „тренди“ панівні в Європі, а зокрема на концепт „Європи 1992“. Йдеться про постанову „Європейської спільноти“ (ЕС) насправді не тільки економічної, але і справжньої політичної спільноти. Зачалося воно в 1957 році від ідеї обмеження бар'єр, які зупиняють розвиток економі-

силь кволий. Перелім прийшов у 1985 році. Головніми промоторами розвитку тісної спільноти стали президент Франції Мітеран, а головно теперішній президент Комісії спільноти — француз Джек Дольорс. У березні 1985 року видано т. зв. Одинадцятий Акт Спільноти, а вслід з ним „Білу книгу“ в 1986 році, де наведено 1992 рік як речення більшої інтеграції системи. Там вказано теж на близько 300 проблем, які треба розв'язати і їх законно унормувати заки приїде до закінчення спільноти. Щоб вона могла справно діяти, базуючись на таких основах як технологічна однорідність, свободні переселення з однієї країни до другої (наприклад, взаємне визнання дипломів лікарів й інженерів, так що вони можуть вільно вибирати місце практики у будь-якій державі), право банків творити філії в інших державах, випрацювання спільних напрямних економічної політики супроти конкурентів, як Японія і ЗСА, сателітські держави, СССР, системи податків, як наприклад, існування т. зв. „оборотового“ податку в деяких країнах, відношення до робітничих юній, існування системи „кодетермінації“, тобто близької співпраці з юніями як в Німеччині.

Закінчення буде.

почав орати твердий і запущений переліг, щоб засівати зерно правди.

Василь Блавацький прийшов на світ 16-го лютого 1889 року у Стронятині біля Львова. До гімназії ходив у Львові, там закінчив правничі студії. Першу світову війну перебував як старшина коломийського полку крайової оборони на італійському фронті. Перед розпадом Австрії повернувся із своїм полком до Коломиї, і після його переорганізування, з початком листопада 1918 року, прибув до Львова, щоб служити українській державі. Він зайняв бойовий відтинко кадетської школи. Згодом був військовим командантом Чорткова. З УГА перейшов за Збруч, де заворив, як і багато інших, на плямистий тиф, а після выздоровлення став шефом законотатного відділу міністерства юстиції УНР. Ше два рази опісля заворив на тиф у Кам'яні-Подільському, а відтак переїхав до Галичини, де, відбувши адвокатську практику, відкрив канцелярію у Сяноці.

Сянік положений на високий скельний терасі, оточений вінком лісистої гір, довкола яких вився срібленим Сян. Історична ріка, сповнена краси, але й багата на світлі і трагічні події нашої української історії. Сянік — княже місто, одне з найкраще природою вивинуваних міст цілого Підкарпаття, яке було віддавна центром національного життя і населення цілої Лемківщини вважало його своєю столицею.

Сянік пам'ятає часи Святополка Ізяславича, Володимира Мономаха, колишній осілок Юрія Троїленовича, опісля Детькова волюсть, особливо дорога тому перемникові княжій владі, який до останку борювався за погасачу галицьку державність, за її врятування. За польської окупації Сянік важко змагався, щоб затримати своє національне обличчя. Ше в 1953 році посадинок Сянока і всі міські лавники були українцями. Церковні братства проіснували до половини XVIII століття. Під кінець минулого століття ше вважалися українські старі міщанські роди: Пашкевичі, Гостинські, Шинкевичі, Гондильовські, Мартинювичі та багато інших. Більше як 30 років, до 1896 року, посадинок міста був д-р Кирило Ладжижський, після нього Айталь Вітошинський, а відтак управа міста перейшла в польські руки. У 1902-1908 роках почалася відома акція ксьондза Громицького в

П. Харидчак

Д-Р ВАСИЛЬ БЛАВАЦЬКИЙ ПРОБУДИТЕЛЬ І ДІЯЧ ЛЕМКІВЩИНИ

Лиш хто любить, терпить
В кім кров живо кишить
В кім надія це лік
Кого бій не манить
Людське горе смутить
А добро веселить
Той цілий чоловік.

Іван Франко

Шаліла над світом жорстока війна... Марс — бог війни, збирав жертви своїх кривавих жнив. Зими, також люті стали — тиснули морозами, снігами, засипали кожний слід людини, звірини і розриту, поранену, страждальну матір-землю.

Особливо лютувала зима 20-го березня 1944 року, коли трагічно загинув заслужений діяч Лемківщини в усіх ділянках життя д-р Василь Блавацький, син підльвівського села Стронятин. Він, мов біблійний срихонський трубака, — будив прибуто довголітньою неволю вітку українського народу, висунути найдалі на Захід — Лемківщину.

Лемківщина видала багато визначних осіб, а між ними тріох митрополитів Української Церкви та першого професійного композитора Західної України, а заразом композитора нашого національного гимну о. Михайла Вербицького, народженого 1815 року в Улючі над Сяном.

Д-р Василь Блавацький не був уродженцем княжої надсянської округи, але, прибувши на цю землю як український професіоналіст-правник, від перших днів

напрямі латинізації і польонізації Сянока і околиці. Сяніцький повіт, який в 1900 році виказував 52 відсотки українського населення, в 1930 році нараховував уже тільки 48 відсотків.

Вкінці XIX та на початку XX століть велика більшість нашого духовенства була русофільського духу. В такому середовищі прийшлося працювати д-р Василеві Блавацькому. В самому Сяноці була добре поставлена церковна справа, заслуги в тому мали два останні парохі Сянока, які совісно сповняли свої душпастерські обов'язки, а це о. Василь Чимарих і крилошанний перемиский капітул, радник міста Сянока — протопресвітер о. Омелян Константинович. Знаючи стан терену, д-р Василь Блавацький почав свою громадську працю від організування хорів, найперше в Сяноці, а пізніше в головніших місцевостях повіту. Українська пісня була найвідповіднішою мовою, якою можна було в тій дійсності успішно промовляти до оточення, не викликаючи зразу опору, ні зайвих конфліктів. Церковні Богослуження почали шораз більше стягати вірних до сянської церкви, постійні концерти, влаштовували д-р В. Блавацьким, розбуджували припасні почування, незаметно промочуючи дорогу до національного усвідомлення. На цій підбудові він почав розгортати правильну культурно-освітню, громадську, а далі — політичну працю. Відновив філію „Просвіти“, прийняв постійного урядовця, якого через недостатку потрібних фондів довший час утримував своїм коштом. Сяніцька філія „Просвіти“ була однією з перших, що здобула незалежну організаційну форму. Просвітнярський організацій став послідовно відвідувати лемківські села, куди згодом почали заглядати і український часопис і українська книжка. Жителі далеких лемківських осель збиралися у філії „Просвіти“, яка приміщувалася в канцелярії д-р В. Блавацького. Вони ставали піонерами українських читальень у своїх місцевостях. В. Блавацький, як голова філії, сховав і з'їздив особисто не тільки цілу Сянічнину, але і сусідні повіти; які багато завдавали йому своє національне усвідомлення. Для фінансування цієї праці він вислав згодом допомогу від заморських емігрантів з Лемківщини.

Закінчення буде.

Отець В. Прийма переніс свій душпастирський осідок з Тулюзи до Лорду

Дорогі мої земляки-українці, що читаєте моє слово! Багато з вас я знаю особисто, це більше із нашої кореспонденції, та вже найбільше із Ваших щедрих пожертв, на нашу українську золотобанну Церкву у Лорді.

Нені я хочу Вас всіх поінформувати, що я змінив свою адресу: з Тулюзи переїхав на село до Лорду. Жаль мені було Тулюзи, яку француз називають: „Рожеве місто“. Прожив я в цьому рожевому місті 39 років, за цей період мого замешкання наша невеличка тульська громада (15 родин) закарбувала свій український слід. Ми масмо в Тулюзі затверджену французьким урядом: вулицю України, вулицю Київ та пам'ятник найбільшому синові України — Тарасові Шевченкові.

Перед моїм від'їздом з Тулюзи пішов я попросити з нашим безсмертним Пророком — Тарасом Шевченком, а також з вітчимом кварталу Тулюза-Мірай. Місцевий посадирик прийняв мене дуже сердечно, та похвалився, що минулого року їздив до столиці України Києва, привіз із собою 400 знімків з тульського пам'ятника Тараса Шевченка та пороздавав в Києві різним особистостям, що вітали його, як великого українського приятеля. Я попросив посадирика, щоб надав опікуватися пам'ятником нашого національного поета, та щоб чим скорше відновив і почистив пам'ятник, за кілька днів пам'ятник був як новий.

Коли ж приїхав я до Лорду, тут застав менші чи більші групи українців із усіх країн вільного світу та на велику мою радість також українців з нашої рідної України, наших братів та сестер з поза Залісної за-слони. Дасть Бог, що так звана Залізна заслона пропаде, а тоді відкриється летунська лінія: Київ - Львів - Лорд.

О, дійсно, яка велика радість, який пийдом християнського національного духа оживить поранені серця наших нових папаників, коли вони прибудуть до Лорду, клянуть у чудовій готі, нап'ються животою, переїдуть вулицю України, помоляться у своїй рідній церкві, заночують у чистенькій українській Гостиниці, тут українська обслу-га, смачні страви, та й до лордської готі, через

браму „Аве Марія“ скоро-жена дорога.

Хрест святий і тризуб сяють Україні, як тисячолітня, свята спадщина, до Грушева сходять Пречиста Марія, а з нею надія і воля свята! Дорогі мої земляки-українці! Після нас наша батьківщина Україна у широкій світ, як апостолів української правди, щоб ми голосно говорили світові, про нашу тисячолітню християнську культуру. І якраз Лорд є тим вибраним міжнародним центром, де ми мусимо бути присутніми, та мали чим похвалитися. Однак кожний з нас мусить пам'ятати, що ми не маємо української держави, щоб нам помагала морально та матеріально, тому всі, що любите свою Церкву, свою Україну мусите включитися у нашу місійну працю! Хай давній клич: „Свій до свого по своє“ увійде у життя не лиш теоретично, але практично.

Я отримую тисячі зворушливих листів, на адресу нашого Українського Національно-Культурного Центру в Лорді. Всі стверджують, що наша Місія в Станії тут сповняє всеукраїнську місію. Так, дорогі мої земляки, Український Центр в Лорді то райдуга пестробарвних українських степів, то кусок мальовничої християнської України.

Радіймо, щільномо та веселімо, що Божі Мати нас забуває. Гляньмо очима своєї зболенної душі, уявимо собі, як то п'є веселка з броду в лордській готі Массабель, бо то Лордська Пані для народу чуда творить ніч і день. Благаймо княгиню миру, Матір усіх християн, покуту відбудемо ширю, зложимо і свою офіру в Лорді на марійський храм! На українську святиню в сьайві готі Массабель, Пренепорочну Марію, ласки благаймо щоденно: для себе, для своїх дітей, з нами є княгиня Ольга, з нами Володимир святий. Ваші щирі пожертви просимо посылати на такі адреси: В Америці: Selfreliance Federal Credit Union, 2351 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill, 60622, c/o Rev. Wasyl Pryjma, Account No. 20863, USA.

В Канаді: St. Mary's Credit Union Ltd, 832 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6G 1M2, Canada.

У Франції на нову лордську адресу: L'Abbe Pryjma Wasyl, 8 Bis, Rue de L'Ukraine, 65 100 Lourdes, France, Tel.: 62949033.

3 новим шкільним роком!

І ось початок нового шкільного року. Школи наповнюються дитячим гамом і молодечими голосами. Шкільний дзвінок кличе молодь усіх шкіл, щоб збудувала знання і приготувалася до життя. Батьки радіють, що їхні діти підуть знову до школи.

Але вони хотіли б, щоб їхні діти знайшлися в якнайкращій школі, щоб вони одержали якнайглибше знання і якнайкраще виховання.

Українські батьки повинні пам'ятати, що їхня дитина належить до української спільноти, а цю приналежність треба передавати в майбутньому своїм наслідникам. Досвід показує, що там, де існують українські парафіяльні школи, а зокрема школи українознавства, наші діти й молодь тримаються більше нашої Церкви, рідного обряду та нашої національної спільноти. Де їх нема, там спостерігається відчуження від рідного ґрунту й середовища. І трапляється таке, що діти визначних освічених батьків не вміють на сором говорити по-українськи.

Ті батьки, що посилають своїх дітей до шкіл українознавства, виконують лише звичайний обов'язок супроти своїх дітей, супроти України й нашої спільноти у вільному світі та цим собі помагують. Як що ми хочемо, щоб чужинці шанували наш народ, мусимо пам'ятати, що ми є нащадками народу з більше як тисячолітньою, високою релігійною та національною культурою й традицією! Батьки повинні посылати своїх дітей до українських шкіл, які хоч часто вивінені слабше, ніж американські, бо не мають допомоги держави ні стейту, але формують характер молоді людини, вчать дітей любити Бога й зберігати закони, що їх диктує мораль. Там, де цього немає, росте злочинність, наркоманія та інше лихо, яке бачимо докруги. В українській католицькій школі навчальні предмети мають попри свій науковий зміст співдіяти у вихованні повноцінної людини. Сьогодні зникають зацікавлення багатьма дітями людської

духовості, а їх місце займають з поспіхом модерні технічні науки. Дитина повинна практикувати релігію в своєму обряді, уживати українську мову у своєму середовищі, читати українську книжку, брати активну участь в українському громадському житті.

Де немає української школи, батьки повинні взяти в свої руки виховання дітей. Сім'я — це перша й найосновніша ланка українського духового й культурного життя.

Подбаймо, щоб у цьому шкільному році всі наші діти вже від наймолодших літ пішли до наших світличок і дитячих садочків та до українських цілоденних шкіл і шкіл українознавства. Крім рідної школи, треба пам'ятати про наші молоді організації, які у великій мірі доповнюють те, що дає наша рідна школа і батьківський дім. Піклуймося школою та помагаймо вчителям у їхній відповідальній праці, бо вони сповняють великий національний обов'язок, виховують українську молодь людини.

1989 рік є роком української мови. Шануймо, ви-чаймо й зберігаймо її. Українська мова — ключ до історії і культури наших предків. Говоримо до дітей рідною мовою, читаймо дітям українські книжки. Подбаймо, щоб кожна наша дитина опанувала добре українську мову, вживала її при кожній нагоді та була горда з приналежності до українського народу. Кінчаю словами Дана Мура з вірша „Рідна мова“.

О, мово рідна,
лісне солов'їно,
коштовний скарбе,
світлосте роси,
в тобі сміється,
плаче Україна,
ти райдужна
розрайливість краси.

Той, хто тебе,
дар Бога, забуває,
і скарб батьків затьмає,
моя крам,
або тебе не знає він,
і не знає,
або себе він забуває сам.

Леонтія Боднарчук

Світличка в Нью Йорку

На 7-й вулиці міста Нью Йорку, при співпраці зі школою українства, яка міститься в будинку школи св. Юра оо. Василянів, вже протягом 25-ти років існує Світличка, організована 83-ім відділом СУА. До цієї Світлички приводять своїх дітей батьки, які розуміють, яким важливим є обов'язок виховання дитини в українському душі.

Навчання у Світличці починається о год. 10-й рані, але вже від 9-ої години простора кімната Світлички заповнюється дітьми. В цей вільний час перед заняттями діти радо граються забавками, а також мають змогу записатися зі своїми ровесниками. Забава й легке майстрування приготують дітей до теми дня, а також додають їм охоти й сміливості.

О 10-й год. діти стають до молитви. Поспішно укладаються малі ніжки на вже знайомих їм номерованих місцях. Діти люблять порядок і рутину. Після молитви формують коло докруги своїх учителок і під супровід гітари тринадцять голосочків по черзі співають свої імена. Навіть найменша, двохлітня, яка ще офіційно не зареєстрована, відіпає на питання „Де є Лідуся?“ — „Я тут!“.

Після привіту, зразу неспомо, а після все відважніше, розносяться по кімнату дитячий спів. Він переходить у кресендо і учительки швидко змінюють заняття, бо у сусідній кімнаті за стіною вчиться вже „Дуже дорослі“ — першокласники. А тут вже час на казочку. Чи про чотири свинки, чи про Білосніжку. Дітям подбають казки, з якими вони вже обзайомлені. Тоді вони певні себе й радо допомагають учительці. Також, згідно з найновішою методикою, практикованою в американській шкільній системі, діти слухають казку.

Ілюстровано на великих аркушах паперу, часом величезних самих слухачів. Час від часу треба розказати дітям щось нового, наприклад чудову українську казку про Сонцеборів, чи про вельетня і маленького Ісуса. Або ще іншого разу представити казку при помочі лялькового театру.

Після спокійного сидіння при казочці треба порухатися. Маршируємо під музику, імітуючи хід звіря, залежно від змісту щойно вислуханої казки.

А тепер дитячий внутрішній годинник доповідає, що їй, хоч як присмо- було забава, то згадка про другий сніданок роз'яснює дитині радісним усміхом. А після сніданку майстрування. Все до теми, відповідно до казочки й пісні. Це утримувало сьогоднішню лекцію в дитячій пам'яті.

Кінець навчання. Ще якась гра, щоб було приємно на прощання, спів до Матері Божої і чимдужче до мам. Мами чекають на своїх дітей, знаючи, що сповняють свій обов'язок — дати дитині цей перший, такий важливий крок в майбутнє. Бо дитина, котра ходить до Світлички, буде краще почуватися в передшкільній, шкільній допомозі їй виробити слух при співі, почуття ритму при плесканні в долоні чи при битті в барабанчики і марші під музику. Казки збудуть в ній уяву, почуття краси й справедливості, а також вироблять зосередженість, потрібну в майбутньому. Грі вироблять бистроту спостереження і товаришність, майстрування вплине на зручність. У Світличці дитина вдилюється в правильну українську мову, сама нею говорить, а найважливіше — вона виростає з почуттям любові до всього, що українське й рідне.

Лідія Андрусішин

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ схвалила план редуції податків з прибутків, що значить перемогу президента Джорджа Буша над планами демократів. Податки будуть знижені до 19,6 відсотків для того прошарку населення, яке тепер платить від 28-ми до 33-ох відсотків. Для тих, що тепер платять 15 відсотків податки спадуть на 10,5 відсотка.

Посвячення нових будинків на сумівській оселі осередку в Барабу

Осередок СУМ ім. М. Павлишкова в Чикаго та його численні приятелі пережили в днях 26-го і 27-го серпня ц.р. два внімово радісні дні.

В тих днях відбулося величаве посвячення двох нових будинків, кожний на 12 одиниць і перебудованого і відновленого будинку на відомій сумівській оселі в Барабу, Висконсин. Гостей, що почали приїждати в суботу вітали представники Осередку, а сама оселя взірцево упорядкована здавалася потопалом в зелені. Сумівська родина спеціально вітала Владика Іннокентія Лотоцького та Сестер Василянко.

В суботу вечором відбулася святкова ватра присвячена 175-річчю народження Тараса Шевченка, 40-річчю заснування чикагського Осередку СУМ та 30-річчю смерті провідника ОУН Степана Бандери. Ватру відкрив голова Осередку Ярослав Верещак та попросив до п'єдення Митроху Куляса, нашого стейтового

Владика І. Лотоцький з отцями А. Шагалом і М. Бутринським посвячують ікони до кімнат нового будинку.

посла. Програма була скромна, але тепла.

В неділю, 27-го серпня, на тлі прекрасної природи та під голубим небом була відправлена Архисейська Свята літургія, що її правив Владика Лотоцький в со- служенні отців митроху Маріяну Бутринського та Андрія Шагала. Владика вголосив дуже актуальну і будучу проповідь, яка мусіла діяти до кожного молодого серця.

Після Святої Літургії Владика посвятив відновлений будинок з численними додатковими спальнями та приміщеннями для адміністрації, як також розлогою кімнатною на есентуальній конференції чи зустрічі. Далі усі присутні поділилися про- щесійним походом через

святково прибрану оселю до нових мотелів будинків, що їх претставив архі- тект Нестор Попович. Тут знову Владика з отцями посвятили будинки на зовні, як також кожну кімнату зокрема та ікони Богоматері для кожної кімнати, за що подбали членкині з молодшого Відділу ОЖ ОЧ - СУ.

Відтак відбувся спільний обід під шатром, до якого заїло понад 300 осіб. Тра- пезу відкрив голова Осередку Я. Верещак, майстром церемонії був М. Куляс, а Владика Лотоцький не лише поблагословив присутніх і страви, але впровадив усіх у веселі настрої своїми дотепами. З привітаннями виступили д-р Юліан Куляс як голова Планувальної ко-

місії розбудови Оселі та Першого Федерального Банку „Певність“, директор Роман Мишич — президент Кооперативної Каси „Само поміч“, д-р Іван Лисейко від Платової Станції в Чикаго, інж. Тарас Дрозд від Головної Управи СУМ, о. М. Бутринський як капелан і виховник СУМ, д-р Павло Надзікевич від 8-го Відділу ООЧСУ, Анна Дрозд від Відділу ОЖ ОЧСУ ім. О. Мешко, Маріяка Дрозд від молодшого Відділу ОЖ ОЧСУ ім. Алли Горської та накінші д-р Мірослав Харкевич, голова УККА, Відділ Ілліной. Він пригадав сумівській молоді недавню зустріч молодих тут в Чикаго з поетом і героїчним патріотом-правозахисником Степаном Селецьким. Майстер церемонії привітав привітних гостей з Українцями з Палатину, Мілвокі і Міннеаполісу. Особу подяку одержали ідейні і працюючі сумівські батьки, що підпровадили голови заряду оселі друга Івана Максимчука вложили ко- сальну працю і заощадили для сумівської організації великі суми грошей.

Деякі гості ще довго насолоджувалися прекрасною природою і погодою, а інші розігналися домі, повні задоволення з пережитих днів із сумівцями на їхній оселі в Барабу.

Присутній

ПРОЗІРКИ З УКРАЇНИ

Нью Йорк. В п'ятницю, 6-го жовтня ц.р., Український Літературно-Мистецький Клуб влаштував репортаж і вечір висвітлення про- зирок з поїздки по Україні інж. Лева Майстренка на тему: „В розшуках джерел української архітектури гетьманських часів“. Імпреза починається о 7-й год. ве- чора в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню.

Окружна Управа Союзу Українок Америки

ділиться сумною вісткою з членками СУА і Округи, що 10-го вересня 1989 р. прийнявши Найсвятіші Тайни відійшла у Вічність

Мами голови СУА Марії Савчак

АНТОНИНА ВОЗЬНА ур. Де Лук Княгиницька

ПОХОРОН відбувся в середу, 13-го вересня 1989 року з церкви св. Юра в Нью Йорку на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дочкам та внукам з родиною висловлюємо наше глибоке співчуття!

Окружна Управа СУА, Нью Йорк

З глибоким смутком і великим жалем ділимося з Приятелями й Знайомими сумною вісткою, що в середу, 20-го вересня 1989 р. в шпиталі в Гартфорд, Конн. по довгій і тяжкій недугі упокоїлася в Бозі на 67-му році життя наша Найдорожча

ДОНЬКА, ДРУЖИНА, МАМА, БАБУСЯ І СЕСТРА

бл. п.

ЕВГЕНІЯ САЛЯК з дому БІЛОКРИС

Згідно з бажанням Покійної похоронні відправи, в присутності тільки найближчої родини відбулися в суботу, 23-го вересня 1989 р. в церкві св. Архистратига Михаїла в Гартфорд та на цвинтарі в Глосенбері, Конн.

Невимовно тяжким горем прибиті:

МАМА — КЛАВДІЯ БІЛОКРИС
МУЖ — ВОЛОДИМИР
СИН — ЯРОСЛАВ з дружиною КАТЕЮ
ДОЧКА — РОКСОЛЯНА
ВНУКИ — ХРИСТИНА, МИХАСИК, НАТАЛІЯ
І АНДРІЙКО
СЕСТРА — ЛЮДМИЛА ЧЕРЕШНЬОВСЬКА
з мужем МИХАЙЛОМ

Нехай добра пам'ять про Неї буде вічною!

Ділимося сумною вісткою з Українською Громадою, що в середу, 13-го вересня 1989 р. в ранніх годинах, в шпиталі Провіденс Вілья на Скарборо, по тяжкій недугі, зосмортена Найсвятішими Тайнами, відійшла у Вічність на 70-му році свого трудовитого життя

Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І СЕСТРА

бл. п.

ІРЕНА СТЕФАНІВ з ДАВОСИРІВ

ПАНАХИДИ були відслужені в четвер, 14-го вересня, о год. 7 45 веч. в похоронному заведенні Кардинала при вул. Аннет, і в п'ятницю, 15-го вересня, о год. 7 45 веч. в церкві св. Покрови при вул. Плас в Торонто.

ПОХОРОН відбувся також з церкви св. Покрови в суботу, 16-го вересня 1989 р. о год. 9-й рані, а по відслуженні Заупокойної Святої Літургії та похоронних обрядів тіло Покійної похоронено на цвинтарі „Проспект“ в Торонто.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку:
о. митр. МАРКІАН — муж
МИРОН — син з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ
д-р МИКОЛА ДАВОСИР — брат з дружиною
МИХАЙЛИНОЮ
інж. ЮРІЙ ДАВОСИР — брат з дружиною
д-р ІРЕНА
Владика КІРИЛ БОРЕЦЬКИЙ — кузен
ВОЛОДИМИР БОРЕЦЬКИЙ — кузен
з дружиною ГАЛІНОЮ
численна Родина в Канаді, Україні, ЗСА
і Польщі

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 30-го серпня 1989 р. в Лос Анжелес, Каліфорнія ненадіжно відійшла у Вічність

бл. п.

ІВАННА МІСІВ (з дому Стефанішин)

народжена 15-го травня 1912 року в Стрию, Україна, наша Найдорожча і Незабуття МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ, СЕСТРА І ТЕЩА. ПОХОРОН відбувся у вівторок, 5-го вересня 1989 р. з української католицької церкви Різдва Божої Матері, Лос Анжелес, Каліфорнія.

Похоронні відправи відслужив о. препат Петро Песьків.

Залишені в глибокому смутку:

син — РОМАН, лікар, з дружиною МАРІЄЮ

і сином РОНАЛЬДОМ

дочки —

МАРІЯ ХОРКАВА з мужем ПЕТРОМ

і синами ТАРАСОМ і БОГДАНОМ

СВІТЛАНА (ПЛЯ) МАРШ з мужем

ДАВИДОМ і донькою МІШЕЛЬ

ІРИНА ДУКЕН з мужем ДЖІНОМ

і сином ДЕНІСОМ та донькою ІВЕТОЮ

з мужем КЕВІНОМ і синами ПАВЛОМ

і КЕВІНОМ

сестри —

СОФІЯ ПОКІНСЬКА з родиною в Польщі

ОСІПА БЕЗУШКО з родиною у Філадельфії

Наша щира подяка Всес. о. Петрові Песькову за похоронні відправи, а всім за участь в похоронах, за пожертви на Служби Божі, за квіти і датки на добродійні цілі. — Родина

АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

43 MIDLAND PLACE, NEWARK, N. J. 07106

(201) 373-9729

улаштовують

ГРОМАДСЬКУ ЗУСТРІЧ

на якій виступить перший раз в Америці

ВОЛОДИМИР ЯВОРІВСЬКИЙ

ГОЛОВА „РУХУ“ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДЕПУТАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР

якого запросили до Америки сенатор БІЛЛ БРЕДЛІ

конгресмен ДЖЕЙМС ФЛОРИО — кандидат на губернатора

стейту Нью Джерзі

і стейтвий університет Нью Джерзі РАТГЕРС

(через старання д-ра ТАРАСА ГУНЧАКА)

коли: п'ятниця, 13-го жовтня 1989 р., година 7:30 вечора

де: Гімнатишня залі церкви св. Івана Івана Хрестителя

Сенфорд авеню і Айві вул., Ньюарк, Нью Джерзі

вступ: вільний

По доповіді відбудеться дискусія при вині і закускі, просимо численно

прибути, щоби привітати гостя з України.

За інформацією просимо дзвонити: (201) 373-9729

Добра нагода для мешканців стеїту, котрих відвідують члени родини з України.

Найбільше комерційний товар на Україні це магнетовиди на систему: PAL — SECAM, SHARP, PHILIPS, PANASONIC, GRUNDIG, SONY, TOSHIBA, HITACHI, AKAI, JVC у нас на складі, а також двоканальні магнетофони тих самих марок.

Маємо кіно-камери на всі системи. Забезпечимо посвідкою, яка звільнить від мита. Адреса:

OHIO EXPORT CORP.

6089 State Road, Cleveland, Ohio 44134. Tel.: (216) 884-1738

Іван Кедрин

„У МЕЖАХ ЗАЦІКАВЛЕННЯ“

ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКА, ПРЕСА, СИЛЮЕТИ, РЕЦЕНЗІЇ

Люксове видання НТШ. Стр. 542

Ціна 20 дол. з пересилкою

Замовляти в книгарні „Свобода“

Svoboda Book Store

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стеїту Нью Джерсі обов'язує 6% стеїтового податку.

НАШОЮ ПРИСУТНІСТЮ У ВАШІНГТОНІ В СУБОТУ, 7-го ЖОВТНЯ Ц. Р., ВШАНУЙМО НАШОГО ВЕЛИКОГО ГЕНІЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА І ПРИГАДАЙМО ПРО ПОБУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА В ЙОГО ЧЕСТЬ В СТОЛИЦІ ЗСА 25 ЛІТ ТОМУ!

Екологічний...

(Закінчення зі стор. 2)

А ось що відповів кореспонденту „Радянської України“ представник влади член Подітбюро ЦК КПУ, голова Ради Міністрів УССР В. Масол: „На зазначені цілі направляємо значні державні кошти. Тільки за три роки нинішньої п'ятирічки вони перевершили 1,3 мільярда карбованців... Недавно уряд республіки затвердив програму робіт по оздоровленню повітряного басейну... Ми вже добилися заборони на спорудження восьми блоків на

Чернобильській АЕС. Не буде здійснюватися будівництво Одеської і Харківської АТЕЦ. Є розпорядження про припинення будівництва Чигиринської АЕС, незабаром буде прийнято рішення про заборону будівництва Кримської атомостанції... Процес, так би мовити, екологізації господарювання на всіх рівнях базується насамперед на платності використання природних ресурсів і відшкодування збитків, яких завдають усі види забруднення навколишнього середовища“.

(Радянська Україна з 25-го серпня 1989 р.)

Галичина...

(Закінчення зі стор. 2)

вита замість історичних фактів — особисте. Чи можна завтрішній день важити на таких терезах? Коли б історія була доволіким Янусом, можна було б погодитись з тим, про що говорять люди, згуртовані у Товаристві любителів Львова. Але... Тут є ще українська істина: Галичина — це Західна Україна. І в широкому українському морі (батько згадував, що в його рідному селі поляки, здіблішого, на шодень говорили українською мовою; їхня національна організація зводилась до віросповідницької приналежності) були своєрідні острови — міста з багатонаціональним нашірванням. Серед них і Львів зі своєю специфікою. Там лише в одному — 1938 році — виходило 95 українських газет і журна-

лів. Нині, щоб мнине не здавалось дійсним, потрібно відкинути гадку, що живемо в часах давньоримських богів. Історія, хоча цього хтось чи ні, має чітке обличчя. Щоб однак його побачити, потрібні глибокі знання і відповідна внутрішня чистота. І у всьому винного шукати в собі. Навіть тоді, коли людина абсолютна безвинна. На жаль, багато „любителів“ Львова відкидає цю думку, ставлячи на її місце власне „сго“. Тут хочеться спитати: навіщо ця забава? Як у природі все прямує до рівноваги, так і у розвитку світу — до злагоді. Процес цей, хоч складний, проте неминучий. Той, хто не хоче прийняти цієї простої істини, залишається поза процесом, себто на історичному смітнику. Але якщо комусь приносить це задоволення, то не стану йому перечити. (Л.)

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

М. Горбаль виступає в Нью Йорку. Біля нього Н. Світлична

преса, радіо і телебачення в руках комуністичного режиму. Немає також приміщення і активісти можуть збиратися лише в приватних помешканнях.

Місцеві органи влади робили спроби нацькувати людей різних національностей одні на одних під приводом того, що, мовляв, неформальні об'єднання збираються виганяти з України неукраїнців за допомогою погромів. Однак ці провокації не мали успіху, каже Горбаль, бо з'їзд проходив під гаслом „Єдність“. Були запрошені представники різних народів, які виступали з чіткими промовами на підтримку Народного Руху України за Перестройку.

У з'їзді брали участь народні депутати Верховної Ради СРСР від України. Був також секретар ЦК КПУ по ідеології Леонід Кравчук, за вказівкою якого, власне й провадилась кампанія наклепів на організаторів і учасників Народного Руху України за Перестройку. Але на з'їзді Л. Кравчук намагався виправдатись, що, мовляв, він не може давати вказівок редакторам газет.

Коли промови виступали і казали, що до розриву довела Компартія та її ідеологія, то вони вказували пальцем на трибуну, де сидів Л. Кравчук, і для нього це, очевидно, не було приємним. Він слухав такі промови два дні, йому навіть прищипили значок з нашою сими волюкою і він не обурювався, а не викинув його. Навпаки, в перший і в другий день з'їзду сам виступав ніби з розумінням справи і навіть висловлювався за суверенітет України. Та на третій день на з'їзді уже не з'явився.

Учасники з'їзду, розповідає М. Горбаль, почували себе розкоханими, виступали відверто і змістовно. Були прийняті глибокі й змістовні резолюції, з яких видно, що НРУП бачить усі проблеми і вносить справді дієві пропозиції.

На жаль, каже Горбаль, були й дуже ворожі реакції на з'їзд Народного Руху України за Перестройку. Вони походили з найбільш зрусифікованих областей Південної України, з Донбасу тощо. Прийшло багато осудливих телеграм, подібно до того, як у 1930-ті роки, коли робітники зі страху перед режимом і бажанням прислужитися, осуджували „ворогів народу“. Немає сумніву, що ця ганебна кампанія проти НРУП була зорганізована прислужника

ми комуністичної реакційної верхівки, яка не хоче поступитися місцем хоча б іншим комуністам, які настроні більш демократично до змін в Україні.

На запитання як він ставиться до непопулярних заходів Михайла Горбачова, М. Горбаль відповів, що не треба забувати як Горбачов прийшов до влади і коли прийшов. Він також звернувся увагу, що М. Горбачов дає не стільки про добробут народу, скільки про цілісність імперії. Починаючи перебудову, розповідає Горбаль, Горбачов не сподівався такого вибуху національних проблем. Та й не розпочинав би він її, якби не змусило економічне становище. Лідери Компартії звикли відбирати в народі геть усе, а потім давати якісь залишки зі своєї руки, як господар собачі, щоб добре служила. Та прийшов час, коли відібраного вистачає лише для них самих, а народові вже кинути нема чого. От вони й придумали перебудову, господарунок тощо. Нехай, мовляв, народ працює, виконус державний план, тобто, утримус уряд, але себже нехай годус сам.

Та перебудова не може бути частковою, як це хочуть у Кремлі. Людям не сила більше почувати себе рабами. І не зможуть вони погодити економіку, не розкріпачивши людей.

В цьому плані, каже М. Горбаль, з'їзд НРУП відіграв надзвичайно важливу роль. Він не обмежувався однією лише залогою. На добре озвученню гучномовцями майдані біля Палацу Культури, не зважаючи на дощ, три дні було повно людей, хоч в усіх школах та інститутах оголосили, що коли хто прийде на з'їзд, то матиме несприятливості. Навколо стояло багато міліціонерів, але люди прибували й прибували ще й двічі про вели на майдані збірку грошей і передали з'їздові.

На з'їзді були делегати з усіх областей України і поїхали вони з Києва сповнені патріотизму, ентузіазму й рішучості. А якби з'їзд передався через телевізю, то успіх був би незмірно більший. Однак потрібно ще не менше року, щоб пробудилася національна свідомість населення найбільш зрусифікованих областей. Для цього треба збільшити тиражі незалежної преси, домогтися доступу на радіо, телевізю, в газети. Треба ще добре і багато попрацювати, закінчив М. Горбаль.

Українське...

(Закінчення зі стор. 1)

ше постаралася про одну виграшу, але і про більше, щоб притягнути велике число учасників. З того приводу також квитки на вечір, який посиданий із перекусом та забавою до 3-ої год. ранку, при звуках оркестри „Чарівні очі“, коштують лише 25 дол., а для студентів і старших віком громадян — 20 дол. Продажем квитків займається Христия Шох і їх можна у неї замовляти: Christine Z. Shoh, P.O. Box 349, Ridgefield, Conn. 06877.

Х. Шох каже нам, що вислано понад 1,000 запрошень на яких є відповідний відтиснок на замовлення квитків. У них подано також телефон Рамада Готелю в Іст Ганновер, Н.Дж., де імпреза буде відбуватися, щоб можна було замовляти квитки. Число у запрошеннях помилково неслативе і організаторки просять нас його спростувати. Правильне число Рамада Готелю є (201) 386-5622.

Імпреза відбудеться в новій залі готелю, що стоїть під українським зарядом Ореста Федаша, а вести її буде Северин Палидович.

Організаторки підкреслюють з притиском, що вони мають повну співпрацю та ентузіазм своїх родин чоловіків і дітей, які вклучилися в підготовку та проведення вечора нарівні з ними. В загальному усі члени 113-го Відділу, без винятку, працюють в цей чи інший спосіб для цієї для них важливої імпрези — кажуть наші гості — і це в першу чергу тому, що ціль її — допомога для Українського Музею, який не лише розробляється, але має тепер велике призначення за свою працю в Україні. 113-й Відділ СУ існує лише чотири роки, але за ним вже декілька вдалих імпрез. Багато членок зацікавлені мистецтвом чи такі є мисткинями, тому Відділ влаштував вже дві успішні мистецькі виставки — розповідають організаторки „Вечора в Монте Карло“, крім постійної допомоги до Бразилії, співучасті у вечорі на пошану Лідії Крушельницької та інших акцій.

„Ми усі майже однолітки, багато у нас професіоналісток, а що у нас діти вже повиростили, зродилося бажання працювати і виявити себе на громадському полі. Тому не буде важко нам наш Відділ організувати, а тепер радіємо, що можемо себе спільно з нашими родинами виявити у такому ділі“, — каже О. Левицька, а організаторки вечора Л. Білоус і З. Гелло підкреслюють, що мають для цієї імпрези широкий відгук громади, зокрема молодих, і це їх найбільше радує.

Газард і гра в карти чи в рулетку може стати поганим налогом, якого важко позбутися і він може не одного зруйнувати. Газард одного вечора і втрата гроша для такої цілі як Український Музей — може бути лише прасмністю.

Ярослав Хоростиль і Роман Костюк СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО „УКРАЇНА“ — ТОРОНТО

(у 35-річчя)

Накладом Спортового Товариства „Україна“, Торонто, Канада, 1983, з друкарні В-ва „Київ“, стор. 427, ціна \$20.00.

СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стеїту Нью Джерсі обов'язує 6% стеїтового податку.

BUSINESS SERVICE

УКРАЇНСКА ФІРМА
ВАСИЛЯ ЧОПАКА (718) 351-7280
Домові направи і будови нових. Роблення кузонів і встановлення, а також центральної опалювальної системи і направи.
PLUMBING, BATHROOMS TILES, ELECTRIC, CARPENTRY, PAINTING, WELDING, ROOFING, BRICK PAINTING, STEAM CLEANING AND DECORATING, FULLY INSURED.
Дано оцінку малой і великої роботи безплатно.

UKRAINE COMPANY
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

СВЕТРИ, ВОВНЯНИ ХУСТИКИ, вишивані жіночі блузок, виш. обрус. подушки, і т. п., кераміка, різьба в Арці — ДЕШЕВО.

НА ПРОДАЖ

СТО МІЛЬЙОНІВ ЛЮДЕЙ В АМЕРИЦІ ХВОРОДУ НА ЯКУСЬ НЕДУГУ.

Бджілки — Божі мушкет'єри, дозвужують такі чудові лікарства, що це вживає сто літ при добрім здоров'ю доживає.

Не всі люди про це знають, тому не купують і дають хворіти. Мед перга, прополіс, бджолине молочко вистачає на сто днів, коштів \$30.00 дві порції \$50.00.
Читачі Свободи щасливі, що можуть так дешево тепер купити. Якби всі про це знали і купували, тоді мусили б створити за це платити. Поки що ціна ще не підвищена заради замовляти.
MYRON SURMACH
169 W. Saddle Rd.
Saddle River, N.J. 07458
Tel. (201) 327-6072

HELP WANTED

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ

до опіки 2-річної дитиною і до легкої домашньої праці в Мангетіні, Н. Й.

Тел.: (212) 628-7116
по 7-й веч.

HOMES FOR SALE

ХАТА НА ПРОДАЖ

в Кергонсоні, близько Союзівки, низька ціна.

Тел.: (201) 354-3607

ДО ВІНАЙМУ

ДО ВІНАЙМУ

3 КІМНАТИ для БЮР

Прощу телефонувати до Т-ва Сомолоні (212) 777-1336 в суботу від 11-2 год. по пол.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

Замість похоронів в БРОНКС БРОКЛІН NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙРО — директор

Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслужіть ШИРА і ЧЕСНА Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

Також займаємось похоронами на цвинтарі в Бавнд Брук у пересичених Глініх Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue

(corner Stanley Terr.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Брук, св. Духа в Гемптонбургу, та інших

ВІДОМА СОПІДНА ФІРМА

Cypress Hills

Monuments

Власник — український

ВОЛОДИМИР

БІЛАНСЬКИЙ.

К. М. КАРДОВИЧ

О. ПОБАЧЕВСЬКА

800 Jamaica Avenue

Brooklyn, N.Y. 11208

Tel. (718) 277-2332

Відкрито кожного дня, в суботу включно, від 9:30 до 5:00 по пол.

Не бажання і для вигоди клієнтів радо зведемо до Вашого дому з проєктами і порядками.

STI

scope travel inc

(201) 371-4004 ■ 845 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106
TOLL FREE — 1-800-242-7267

ПОТВЕРДЖЕНИЙ III НАУКОВИЙ КОНГРЕС СФУЛТ

НАПЕВНО ВІДБУДЕТЬСЯ В УКРАЇНІ — 1990

CHICAGO DEPARTURE TOUR A 18 Days Escorts: Orestis Fedynak Kivka Semanyshyn	AUGUST 2-19 LUFTHANSA (ITOLH10020)	KIEV LVIV BUDAPEST	AUG 3-10 AUG 10-16 AUG 17-19 \$3,200.00 приблизно
NEW YORK DEPARTURES TOUR B 18 Days Escorts: Oksana Shewchyn Christine Stasuk-Bonacorsa	AUGUST 2-19 LUFTHANSA (ITOLH10021)	KIEV LVIV BUDAPEST	AUG 3-10 AUG 10-16 AUG 17-19 \$3,000.00 приблизно
TOUR C 23 Days Escorts: Lida Choma	JULY 27 - AUGUST 18 LUFTHANSA (ITOLH10022)	LENINGRAD MOSCOW KIEV LVIV BUDAPEST	JUL 28 - AUG 1 AUG 1-3 AUG 3-10 AUG 10-16 AUG 17-18
TOUR D 20 Days Escort: Oksana Tryjak	JULY 30 - AUGUST 18 LUFTHANSA (ITOLH10023)	PRAQUE KIEV LVIV BUDAPEST	JULY 31 - AUG 3 AUG 3-10 AUG 10-16 AUG 17-18
TOUR E 21 Days Escort: Oksa Potos	AUG 2-22 LUFTHANSA (ITOLH10024)	KIEV LVIV BUDAPEST MUNICH	AUG 3-10 AUG 10-16 AUG 17-19 AUG 19-22
OVERAMMERGAU OPTION		BUDAPEST OVERAMMERGAU MUNICH	AUG 17-18 AUG 18-19 AUG 19-22

Місця дуже обмежені: зголошення приймається тільки з завдатком до 15-го грудня 1989 р. Точні ціни і брошуру можна буде одержати по 15-ім жовтню. Зголошення на тури відкриті для загальної публіки.

REGISTRATION AND DEPOSIT DEADLINE IS DECEMBER 15, 1989

ENCLOSED PLEASE FIND \$300.00 PER PERSON DEPOSIT FOR TOUR DEPARTING DATE _____

(Please check.)

TOUR ☐ A—CHICAGO DEPARTURE ☐ C—TOUR ☐ E—TOUR
☐ B—NEW YORK DEPARTURE ☐ D—TOUR ☐ Oberammergau (adtl.)

SINGLE ROOM SUPPLEMENT ☐ YES (at additional cost) ☐ NO

NAME 1 _____ 2 _____
3 _____ 4 _____

ADDRESS _____

TEL NO HOME (_____) OFFICE (_____) CANCELLATION CHARGES: If the undersigned cancels after deposit or full payment has been made the following charges apply

90 days or more prior to departure date \$ 50.00
89 to 60 days prior to departure date \$100.00
59 to 14 days prior to departure date 25% of land cost
13 to 1 day(s) prior to departure date 50% of land cost
Less than 24 hours prior to departure date 100% of land cost

Once under deposit, the client is subject to ADDITIONAL airline, visa fees and handling charges, if applicable. Tour price is based on international air fares and land costs as of Nov 1989 itineraries and prices are subject to change without notice.

(signature) _____ (date) _____

I am a USA citizen ☐
I am NOT a USA citizen ☐
I have a valid USA Passport ☐
I NEED a USA Passport ☐
ONLY air travel portion of your trip may be charged. Please indicate CREDIT CARD NUMBER, and EXPIRATION DATE including NAME OF CARD HOLDER (if other than registered passenger)
VISA _____
AMERICAN EX _____
MASTERCARD _____
DINERS _____

Tel.: (201) 372-0468

ROSE-HILL MONUMENTS

184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111

S. ZELINSKY — ПИЛИП ЧУЙ

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯЄМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВСІХ ЦВИНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, НЮ ДЖЕРЗІ І СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ, НЮ ЙОРК.

Granite

Marble

Bronze